

visions

HABITAR SIGNIFICA DEJAR HUELLAS

Karsten Harris
Janet Carsten

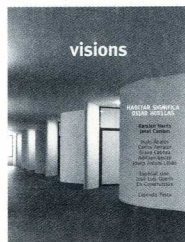
Inaki Ábalos
Carlos Ferrater
Diana Cabeza
Adriaan Geuze
Josep Antoni Llinàs

Especial cine:
José Luis Guerín
En Construcción

Clorindo Testa

EQUIP DE DIRECCIÓ DE L'ETSAB

Director

Jaume Sanmartí

Sotsdirectors

Jordi Bellmunt

Josep Maria Montaner

Félix Pardo

Ferran Sagarra

Joaquim Regot

Santiago Roqueta

Secretari

Ignasi Bonmatí

Administradora

Victòria Vela

visions

Director

Josep Maria Montaner

Cap de redacció

Fabian Gabriel Pérez

Secretari de redacció

Lluís Carné

Equip de redacció

Ivan Alcázar

Joan Fontbernat

Col·laboradors

Dora Durán

Raül Gras

Laura López

Angie Villar

Disseny Gràfic

Inés Casals

Gloria Rosales

Agraïm els professors de l'ETSAB que han col·laborat amb la seva opinió, suggeriments o escrits:

Pedro Azara, Albert Casals, Miquel Domingo, Aquiles González, José Luís González-Moreno Navarro, Pere Hereu, Marta Llorente, Carles Martí Arís, Modest Masides, Josep Muntañola, Zaida Muxí, Daniel Navas, Josep Parcerisas, Ignacio Paricio, Alberto Peñín, Helio Piñón, Antonio Pizza, Antoni Ramon, Fernando Ramos, Carmen Rodríguez, Maria Rubert de Ventós, Víctor Ténez, Lluís Villanueva

Agraïm també la col·laboració de: Blas Cortés, Daniel Crespo, Sergio Díez Cascón, Estudio Ricardo Flores-Eva Prats, OVIDEO (Stella Beratescu, Esther López), Marta Perpiñá, David Toha, Alba Verdadera.

visions

DE L'ESCOLA TÈCNICA SUPERIOR D'ARQUITECTURA DE BARCELONA
NÚMERO 1 AÑO 2003

6

Teoria

Karsten Harris

Janet Carsten

42

Review

Inaki Ábalos

Carlos Ferrater

Diana Cabeza

Adriaan Geuze

Josep Antoni Llinàs

70

PFC

Helio Piñón

Francesc Pla

Eva M. Gómez

92

+ Visions

Activitats

104

Workshop

Clorindo Testa

Especial cine

José Luis Guerín

VISIONS

La nova publicació de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona

Hem anomenat *Visions* la nostra publicació per tres raons: Primer, per que vol aportar les diverses visions possibles sobre l'arquitectura, no solament des de la disciplina, sinó també les visions des del cine, l'art, la literatura, la filosofia, l'antropologia o la sociologia.

Segon, perquè visió és un terme genuí de les avantguardes, que ens parla de la nova visió que es va desenvolupar a les obres abstractes dels cubistes, neoplasticistes i constructivistes, en els textos de László Moholy-Nagy, Erwin Panofsky o Rudolf Arnheim, i és el nom d'editorials d'arquitectura emblemàtiques com l'argentina Nueva Visión.

I tercer, perquè la nostra és, inevitablement, una civilització de la imatge. Per tant seria absurd negar-ho. El que cal fer és desenvolupar una cultura crítica de les imatges, que ens permeti analitzar-les, valorar-les i interpretar-les. Per això, *Visions* intentarà triar les imatges amb tant rigor com els textos.

Visions adopta una estructura clara –textos de teoria, review de conferències, projectes realitzats i projectes final de carrera, una secció especial, workshop, +visions i activitats–, per a poder ser una publicació oberta a la intervenció dels professors i estudiants de l'Escola. El seu objectiu és doble: recollir el més excel·lent que l'ETSAB elabora cada trimestre i establir llaços de comunicació amb escoles i professionals d'arreu del món. Tota això fet amb una voluntat que busca tant el rigor de l'excel·lència com de l'autocrítica.

Jaume Sanmartí
Josep Maria Montaner

HABITAR SIGNIFICA DEJAR HUELLAS

El primer número de *Visions* arrenca amb la mirada posada en la funció social de l'arquitectura. Lluny de modes superficials, insistim en l'essència humana de l'arquitectura, en la responsabilitat de l'arquitecte per fer espais per a viure-hi. Per això vàrem plantejar durant el segon trimestre del curs 2001-2002 el cicle de conferències "Visions de l'arquitectura", amb l'objectiu que autors procedents de molt diverses disciplines donessin les seves visions.

Aquest primer número de *Visions* vol posar èmfasi en la vocació social i ètica de l'arquitectura com a procés creatiu que ha de tenir en compte, essencialment, els éssers humans i l'entorn on viuen. Per això els autors dels textos no són solament arquitectes, sinó que també hi ha un filòsof, una antropòloga i un director de cinema. Així, a l'apartat de teoria es publica la conferència de Karsten Harries, professor de Filosofia a l'Escola d'Arquitectura de la Yale University i autor de *The Ethical Function of Architecture*, titulada *Architecture and Terror* i basada en plantejar la responsabilitat ètica de l'arquitectura en la condició postmoderna contemporània; i la conferència de l'antropòloga Janet Carsten sobre *Houses of Memory and Kinship: an Anthropological View*, sobre les relacions entre parentiu i espai per habitar. I l'especial transcriu la conferència que va fer el director de cinema José Luis Guerín sobre la seva darrera pel·lícula *En Construcción* (2001). Una aposta per una posició realista i crítica, que posa èmfasi en el valor de la memòria i que es basa en el testimoni documental dels mateixos habitants i treballadors de la ciutat. "*Habitar significa dejar huellas*" és una de les cites que fa Guerín, atribuint-la a John Soane. D'altres l'atribueixen a Walter Benjamin i potser la podríem trobar a Charles Baudelaire, a Edgar Allan Poe o a Gaston Bachelard. Sigui de qui sigui, sintetitza aquesta visió humanista de l'arquitectura.

A més a més, el dos projectes final de carrera triats i el projecte escollit per ser explicat amb detall –els habitatges al carrer d'En Serra Xic i la plaça de Sant Agustí Vell, de Josep Llinàs–, tenen molt a veure amb una defensa de la qualitat i l'experimentació de l'habitatge a la que ha de contribuir l'arquitectura.

Josep Maria Montaner